

ЗМІСТОВІ КОМПОНЕНТИ ПОНЯТТЯ «КАР'ЄРА»

Д.О. Бромарецька

Херсонський державний університет, dianakhoma2000@gmail.com

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент О.М. Танасійчук

Кар'єрне зростання – це розширення повноважень та відповідальності співробітника, рух нагору, перехід з одного рівня управління на інший. Підставою для складання плану розвитку кар'єри є такі показники, що характеризують виробничу діяльність і поведінку працівника:

- мотивація на кар'єру;
- якісну та ефективну працю протягом певного часу;
- висновок атестаційної (конкурсної чи іншої) комісії;
- професійна компетентність та ерудиція (підготовка);
- психологічна придатність до необхідної виробничої діяльності.

Можна схематично відобразити функціональні складові кар'єри як багатокомпонентного феномену індивідуального та суспільного життєреалізування особистості (див. рис 1.).

Рис. 1. Змістові компоненти поняття «кар'єра»

Перший компонент включає в себе цільовий аспект кар'єрного розвитку. Кар'єра, яка є активною і ключовою складовою людського життя, формується та реалізується через визначення чітких цілей, планів, орієнтирів і послідовних задач. Уявлення про майбутнє включає в себе різні компоненти, такі як мрії та фантазії, які представляють собою бажану, але не обов'язкову картину майбутнього, а також почуття і тривоги, стосовно можливих негативних подій, які можуть статися в житті.

Професійно-змістовий компонент охоплює сукупність достатніх для виконання робочих завдань. Ці елементи набуваються особою під час спеціального навчання і трудової діяльності і визначаються як ключові для досягнення кар'єрних цілей та просування по соціальній, адміністративній, та іншій ієрархії. В загальному розумінні наявність професіоналізму є обов'язковою умовою для активної участі особи в суспільному житті сучасного суспільства (Біскуп, 2012).

Організаційно-синергетичний аспект характеризує той факт, що кар'єра розвивається в умовах взаємодії різноманітних, іноді протилежно спрямованих шляхів розвитку. Для досягнення кар'єрного успіху необхідні як індивідуальні особистісні якості (наприклад, психомоторні здібності, темперамент, характер), так і зовнішні фактори та умови, які включають в себе організаційні структури, управлінські процеси та структурні характеристики.

Креативно-праксеологічний аспект кар'єри фокусується на ідеї, що лише активна, творча та організована діяльність особистості може забезпечити досягнення поставлених цілей і запланованих заходів. Кар'єра не виникає сама по собі, а представляє собою безперервний процес реалізації особистих стратегій, тактик і заходів, що призводять до досягнення бажаного результату. Кар'єрний процес активізує ці прагнення, оскільки він вимагає осмисленої діяльності для перетворення та зміни особистісних якостей та соціального простору за допомогою освоєння різноманітних продуктивних кар'єрних стратегій, тактик і методів.

Результативно-кумулятивний аспект виникає як заключний, але одночасно перехідний етап у процесі змін та перетворень під час кар'єрного розвитку особистості. Він відображає собою суму досягнень та важливих переходів, які були досягнуті особою у професійному та особистому житті. Важливо зауважити, що результат кар'єри завжди є динамічною змінною, оскільки кожен успіх може призвести до нових досягнень або, навпаки, втратити свою вагу з плином часу.

Таким чином, було проведено аналіз, щодо змістовних складових поняття «кар'єра». Особлива увага приділялася кар'єрному зростанню серед молоді.

Література:

1. Біскуп В.С. Теоретичний аналіз змісту поняття «кар'єра» з позицій суспільно-гуманітарних дисциплін. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна*. 2012. № 6. С. 217–226.
2. Гоян І.М. Психологічні особливості кар'єрного успіху особистості. *Журнал «Перспективи та інновації науки»*. 2023. №9. С.507 – 516.
3. Корнієнко І. Професійні орієнтації в системі життєвих стратегій старшокласника. *Практична психологія та соціальна робота*. 2000. №5. – С. 35–38.
4. Курченко К.М. Фактори і проблеми, що впливають на розвиток ділової кар'єри сучасної особистості. *Економіка, менеджмент і маркетинг*. 2020 №26. С. 130 – 137.
5. Лозовецька В. Т. Фактори та проблеми, що впливають на кар'єрний розвиток сучасної особистості. *Молодь і ринок*. 2019. № 9. С. 44—50.
6. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії. К.: Видавництво: Академвидав, 2010. 200 с.
7. Паржницький В.О. Кар'єрне зростання: види та характеристика. *Житомирщина педагогічна вісник*. 2021 №23. С.93 – 105.